

N A Š D O M

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastonj. Posebej naročen valja s poštnino vred eno krono za celo leto. Posamezne številke valjajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravišstvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice (petit), če se enkrat natisne, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Koroški Slovenci! Volilci, katoličani, Slovenci!

Za dan 10. oktobra 1905 razpisana je državnozborska dopolnilna volitev v okrajih Celovec, Velikovec, Dobrlavas, Pliberk in Kapla. Nastopite vsi volilci, da se otresemo nemško-liberalno-narodne stranke! Volilci! Vaša dolžnost je, da pridete volit vsi, in da pridete prav volit. Dolžni ste svoji katoliški veri, dolžni svojemu narodu, dolžni svoji družini, dolžni svoji domovini in svojemu cesarju, da pridete volit poslanca katoličana, Slovenca, moža gospodarsko izkušenega, ki bo kot poslanec stal na strani mož, vdanih naši avstrijski domovini.

Pridite volit katoličani! Stranka, ki nam noče pustiti našega poslanca, šteje v svojih vrstah strastne nasprotnike katoliške vere.

Nemško-narodna stranka napada v svojih časnikih vse kar je katoliško; ona podpira agitacijo, ki v mestih pripravlja ljudi za odpad od katoliške vere. Ona v deželi ne pusti vpeljati veronauka na višjih razredih realke v Celovcu, ona ne pusti, da bi se oskrbovanje deželne bolnišnice v Celovcu izročilo usmiljenkam, ki bi bile cenejše in bi boljše stregle bolnikom, kot posvetne dekle. Le-ta stranka je prirejala žalostne izgrede proti katoliškim društvom in proti knezoškofu, ti stranki se pridružuje vse, kar sovraži katoliško vero: Zato vi katoličani ne morete voliti poslanca, ki pristopi tej nemško-nacionalni-liberalni stranki.

Pridite volit vi gospodarji! Versko mišljenje ima največji vpliv tudi na gospodarstvo! Slaba vzgoja mladine izpridila je posle in delavce, sramujejo se dela, vse hiti za užitkom v mesto, polja pa so neobdelana in kmetje ne morejo skoraj več obstati! Vsled pomanjkanja delavnih moči izgubila so zlasti večja posestva pol svoje vrednosti, nihče jih noče več. Kdo ceni velikansko škodo, ki jo narod vsled tega trpi? Liberalizem je ljudi delu odtujil, na drugi strani pa od leta do leta povisuje ta gospoda stroške deželnega gospodarstva. Proračun koroške dežele se je samo v letih 1896 do 1905 povišal od 2,149.000 kron na 3,014.000 kron!

Pridite k volitvi vsi Slovenci in ne volite pristaša nemško-narodno-liberalne stranke: Ta stranka je kriva, da imamo v slovenskih šolah nemško učiteljstvo, ti učitelji ne razumejo otrok in otroci zaostajajo v pouku. Vsled tega zaostajamo tudi v gospodarstvu.

Ta stranka je kriva, da ne dobiva Slovenec dosti slovenskih sodnikov, ki bi ga pri sodnji razumeli.

Ta stranka dala je l. 1897. višji dekliški šoli v Celovcu podporo 500 gld. s pogojem, da mora stran Slovenec, ki je bil ravnatelj te šole, akoravno je deželni predsednik izjavil, da ni boljšega voditelja, kot je Slovenec profesor Apih. Pristaši te stranke so sklenili v celovškem mestnem zboru, da Slovencu ne dajo službe!

Kako si upa taka stranka iskati volivcev med Slovenci!

Pridite k volitvi vsi, ki ljubite staroslavno Avstrijo! Nemško-hujkarske stranke

hočejo ljudstvo pripraviti za luteranstvo, da bi se lažje dalo spojit s Prusijo. Njihovo srec je za Veliko Nemčijo, ki bi od Avstrije utrjala, kar oni smatrajo za nemško. Njihov bog je Bismark, najhujši nasprotnik Avstrije. Avstrijsko cesarsko rodbino pa se je drznil dr. Lemiž zasmehovati, ker obiskuje božjo službo.

Volilci, pridite k volitvi vsi! Noben naših mož ne sme izostati! Volitev bo sedaj, kakor je bila zadnjič pri volitvah v deželni zbor, naravnost in tajna! Vsakdo bo napisal na volilni list ime poslanca katoliško-narodne stranke, gospoda

Franc Grafenauer.

Gosp. Grafenauer je pri neštevilnih priložnostih izborno zastopal v deželnem zboru koristi katoliške vere, koristi gospodarstva in koristi slovenskega naroda.

Pridite ga volit vsi! Pri direktni volitvi šteje vsak glas! Ko se je volilo z volilnimi možmi, bilo je le treba imeti v občini večino, da so se dobili volilni možje; če zdaj v kaki občini glasuje recimo med 100 volilci 60 za nasprotnika, drugih 40 glasov vendar ni izgubljenih, ker se tudi ti štejejo, in če ima naša stranka v drugi občini 61 glasov in nasprotnik le 39, je skupno naših volivcev 101, nasprotnikov pa le 99. Tako se bodo sešteli glasovi vseh volilnih krajev vkup in mi ne moremo pogrešati nobenega glasu. Glasovi niso prazni, če ste že v občini v manjšini, in volitev še ni pridobljena, če ste doma v večini.

Pridite vsi in zmaga bo naša!

Ribniške.

Ribničan Florjan je bil tako navihani ali „kūnštov“ — kakor so mu sosedje rekli — da si je znal v vsaki zadregi pomagati ter na vsako zabavljico primerno odgovoriti. Kdor ga je hotel „potegniti“, ko sta se prvič sešla, ga je drugič pri miru pustil, da ne bi katere osoljene pod nos dobil.

Nekoč pelje voz rešet po cesti. Popotnik ga sreča in bi se rad pošalil z Ribničanom. Vpraša ga: „Stric, kaj peljate?“ Mimogrede bodi povedano, da v Ribnici vsakemu starejšemu moškemu „stric“ pravijo. Florjan se odreže: „Pa ugeni, če imaš kej v glavi“. — „Pač lahko uganiti“ — odvrne popotnik — „rešeta peljate“. — „Naj rejs“ — zatrdi voznik — „lūknje, same lūknje, čem ustaviti, de jih boš štu?“ Popotnik ni bil pri volji, lūknje šteti na rešetih in retah ter jo urno naprej pomakne.

Florjan jo je vsakemu zarobil in se ni

bal, tudi samemu gospodu župniku povedati, kar mu je ravno na jezik prišlo. Izvedeli so gospod župnik, da se Florjan z ženo nič kaj dobro ne sporazume in da včasih celo treska v hiši. Pozovejo ga pred se, očetovski posvarijo in mu v spomin kličejo, kako sv. Pavel v svojih listih može opominja, naj svoje žene ljubijo: „Vi, možje, ljubite svoje žene in ne bodite jim grenki!“ Več takih izrekov sv. Pavla gospod župnik navajajo. Florjan nekaj časa mirno posluša njemu namenjeno pridigo sv. Pavla, nazadnje pa mu uide potrpljenje in kar naravnost zine: „Nikar ne zamerite gospod župnik, sv. Pavel je lahko toku pisou, k' naj biu oženjen, če bi biu pa on tako prekieto babo imu, koker jest, bi biu pa drugači pisou“. Župnik se pri tem krepkem odgovoru namuznejo, Florjanu še nekaj naukov dajo in ga milostno odpustijo.

Florjan je tudi večkrat v Ljubljano vozaril raznovrstno blago, ker je imel po-

seben talent za „beretijo“. Nekoč pelje voz ovs v Ljubljano. Na mitnici stopi mitničar k vozu in vpraša: „No, Florjan, kaj pa danes vozite?“ — „Pst“, natihome hudo-mušni Florjan pošepče in prst čez usta položi ter z glavo na konja pokaže, „za božjo voljo moučite, oves peljam, pa ne smeja konja vejdeti zanj, če ne smo precej v Ljubljani; štirinajst dni ga že najsta pokušala; vidite, koku z ušesmi strižeta?“ Oves Florjan precej drago proda in zapelje voz na dvorišče v gostilno, kjer je imel že od nekdaj navado ostajati. Ker je bilo ravno poldne odzvonilo, si da v gostilni prinesti juhe in govedine. Juha je bila že še, in Florjan jo, nekoliko s poprom poštopano, s slastjo pospravi. Vse drugače pa je bilo z govedino. Natakariča mu skoraj samih kosti prinese. Florjan gleda te kosti, kar mu nekaj v glavo šine. Desno roko si pod mizo z ruto oveže in na levi pestuje, kakor bi ga prav močno bolela.

Društvena, stanovska in mladinska organizacija.

Govoril g. F. Sal. Gomilšek na shodu Slov. kršč. socialne zveze dne 4. sept. v Mariboru.

1. Društvena organizacija.

Ravnokar končana rusko-japonska vojska nam je pokazala, da je zmaga tam, kjer je doma večja izobrazba in bolja organizacija. Ruska je podlegla vsled pomanjkanja obeh. Slovenski narod bije tudi hudo vojsko s svojimi sosedi Nemci in Lahi. Ali bo zmagal? Da, ako bo vsaj tako izobražen in še bolj kot sovražni sosedi. Za izobrazbo našega ljudstva so doslej razven šol največ storila bralna in izobraževalna društva. Ako hočemo povečati kulturno moč slovenskega naroda in razširiti pravo omiko in potrebni stanovski pouk, moramo našo društveno organizacijo tako popopolniti, da ne bo župnije na Slovenskem, ki bi ne imela svojega izobraževalnega društva. Da bo spopolnjena, treba nam je še vsaj enkrat toliko društev, kot jih imamo. Tako n. pr. društvena statistika lavantinske škofije kaže, da ima od 219 župnij 106 župnij 96 bralnih in izobraževalnih društev, 14 čitalnic in 7 delavskih društev, 113 župnij pa še nima nobenega izobraževalnega društva. Malo bolje je menda v tem oziru na Kranjskem in Primorskem, a veliko slabše na Koroškem.

Da se te ravno nevesele razmere izboljšajo, to je naloga „Slovenske kršč. socialne zveze“, ki je prav v ta namen priredila današnje tako sijajno obiskovano poučno zborovanje. Poleg glavnega odbora in pomožnih odborov za izvenkranjske dežele se morajo osnovati dekanjski pomožni odbori. Udje teh odborov pa naj bodo na vsaki kraji, da vsaj čisto blizu skupaj, da se lahko vsak čas snidejo, se posvetujejo glede snovanja novih društev in glede nadziranja obstoječih društev. „Zveza“ namreč mora doseči, da bo vladala v naših društvi edinstvo v vseh glavnih točkah delovnega programa in da bodo društva res živahno delovala v dosego svojega namena. Dekanjskih pomožnih odborov dolžnost je tudi, da pridobe vsa v okraju delujoča izobraževalna in delavska društva, ki stoje na krščanski podlagi, „Zvezi“, da bo tako omogočeno enotno delovanje, kateremu edino bodo sledili trajni uspehi.

Gostilničar, ki je Florjana prav dobro poznal in kot starega gosta čislal, pride mimo in vpraša, kako je kaj. „Ej“, pravi Florjan, „bi blu že, ampak roka, roka, ta mi nejkej nagaja.“ „O saj res, zdaj vidim, čakte, čakte, vam bom pa jaz meso zrezal.“ „I prosim, če ste toku dobri“, navihani Florjan pristavi. Gostilničar vzame nož in vilice, pa takoj spozna, da se je staremu gostu slabo postreglo in se kosti rezati ne dajo. Hitro pokliče natakarico in se huduje, da se starim hišnim gostom kosti za meso na mizo polagajo. Kar sam gre v kuhinjo in pritrese kos ljubeznive govedine, da jo je bilo lepo pogledati. „Tako, vidite“, pravi gostilničar, „tak porejlon je za naše stare obiskovavce. Zdaj vam bom še pa zrezal, ker vas roka boli.“ Florijan je pa ta čas roko že razvezal in zadovoljen, da se mu je zvijača tako imenitno obnesla, reče: „O, gospud, zahvalim, nej trejba, mesu bom že sam zrezal, kosti najsem mogu.“ — „O ti presneti Florjan ti, ta je že spet ena, kakor ste jih že več naredili. Samo, prosim drugim ne pravite, na kak način se do lepega kosa mesa pride.“

Koliko duševnega kapitala še biva neporabljenega v slov. narodu! Dvignimo po društveni organizaciji ta kapital, te zaklade, obrusimo naše dijamante, da bodo svetili nam in razširjali slavo slovenskega imena preko mej!

2. Stanovska organizacija.

Da se razširi narodni, socialni in gospodarski pouk po vsem Slovenskem, to bomo dosegli le po naših društvi, ako bodo delovala po vseh slovenskih krajih. Vsi stanovi dandanes težijo za izboljšanjem svojega duševnega in gmotnega položaja. To izboljšanje pa jim je možno doseči le po temeljitem strokovnem pouku. To je polnoma naravno. Delavec, obrtnik mora svoje delo dobro razumeti, da se more po njem preživeti, isto velja o kmetu. Ti stanovi pa dandanes žal nimajo dovolj potrebne strokovne izobrazbe. Za to izobrazbo, za strokovni pouk, naj skrbe naša izobraževalna in delavska društva po svojih poučnih kurzih tako dolgo, dokler ne dobimo povsod v industrialnih krajih strokovnih delavskih društev, na kmetih pa toliko potrebnih kmetijskih zadrug.

Strokovnega pouka nam je nujno treba. Kako lepo se je pričela pred 6 leti zadruga organizacija na Južnem Štajerskem! Pričakovali smo nove dobe. Z največjim navdušenjem so se snovale zadruge na mnogih krajih. Toda eno je takrat manjkalo: potrebni strokovni pouk, zato pa so mnoge zadruge kmalu zaspale in še do danes nismo mogli zmagati tega spanja in naša zadruga organizacija žalibog mirno počiva.

Skrbimo torej v bodoče z vsemi močmi za stanovsko izobrazbo po naših društvi. Strokovni pouk naj dvigne naše delavce, obrtnike, naše kmečko ljudstvo, naše ženstvo na višjo stopinjo izobrazbe. Le na ta način se nam odpre veselejši pogled v prihodnost.

3. Mladinska organizacija.

Zares veličastno je današnje zborovanje. Koliko mož, koliko ukaželjnih mladeničev je prihitelo iz vseh slovenskih pokrajin. In kateri so neki v večini. Gotovo naši mladeniči. To je izredno vesel pojav.

Vi, predragi mladeniči, vi ste jasna priča, kako potrebna nam je poleg društvene in stanovske organizacije še tretja, mladinska, mladeniška organizacija. Jaz rečem, ta nam je najbolj potrebna, ker ona nam bo dala delavce, voditelje na polju društvene in stanovske organizacije.

Da dosežemo pravih uspehov, treba je tudi našo mladino organizirati. Ta organizacija pa se najlepše izvršuje po mladinskih in dekliških zvezah. Lažjega, boljšega načina ne poznam, zato tega znova, kot lani na Brezjah, priporočam iz vsega srca. Voditelji, organizatorji poprimite se ga!

Potrebne so v naših izobraževalnih društvi mladeniške zveze. Kako se vodijo, kako se v njih deluje, vam zadostno pojasnuje pravilnik, ki ga imate v društvenem koledarčku. Takih mladeniških zvez je polna katoliška nemška pokrajina Westfalska, kjer si kruh služi tudi na tisoče Slovencev. Taka mladeniška društva (Burschenvereine) snujejo sedaj po celi bavarski deželi. Povsod, kjer prav delajo, pričenjajo pri mladini, zlasti moški. Stavimo isto tudi na Slovenskem.

V mlad. zvezi, na nje poučnih shodih se mladeniči vadijo v obnašanju, v deklamaciji, v govoru, v pravilni pisavi, v javnem nastopu. Kako krasno je bilo lani na Brezjah in v Ljubljani poslušati zlasti naše

štajerske mladeniče govornike! V Slov. goricah smo v teku 2 let obhajali tri večje mladeniške shode. Do solz ganjeni smo poslušali mladeniče-govornike. In mnogi izmed njih so si govore sestavili sami. Kdo bi se ne veselil tega napredka!

Na mladini sloni naša bodočnost. Starih naših mož ne dobimo zlahka k podučnim shodom. Vzrastli so v drugih časih in manjka le premnogim smisla, zanimanja za lastni narodni napredek. Oprimo se torej na mlade moči, na naše mladeniče. Te pa pripravimo za bodoče delo v mladinskih zvezah, ko dečki izstopijo iz šole, jih že treba pridobiti zvezi, treba je dečke iz šole izstopivše zbirati posebej, pa posebej že odrasle podučene mladeniče. Delo res ni lahko. Ljubiteljev mladine je primeroma malo, ki bi tako daleč šli v svojem požrtvovalnem delu. A delo je sveto, delo je važno, od njega je odvisna v resnici naša boljša prihodnost.

Naše deklice pa moramo združiti v dekliških zvezah pri naših izobraževalnih društvi. Da, tudi naše ženstvo, našo žensko mladež moramo organizirati. Skrb za njo je ravno tako važna. Kolik vpliv ima dobra žena, vrla mati na narodovo življenje! Koliko dobra stori pridna mati svojemu narodu! Koliko koristi zavedna, izobražena žena lahko svojemu ljudstvu! Kdo o tem ni prepričan? In za vse to se vnema deklica v dekliški zvezi. Tu najde resno delo, na podučnih shodih poskuša svoje mlade moči v deklamaciji, v govoru in tako se lažje obvaruje zapeljivega sveta. Kolik zaklad pa je narodu deklica poštena, nepokvarjena, nedolžna, to je vsakemu znano. Namen dekliških zvez je torej narodu vzgojiti v resnici narodnih žer in mater, katerih nam je nujno treba. Ne prezirimo torej pri mladinski organizaciji slovenskih deklic.

Za svoje podučne shode dobe obojne zveze ob Vseh Svetnikih jako potrebno „Zbirko govorov in deklamacij“, imela bi iziti deloma že lani, a ni bilo mogoče. Kdor še ima za to zbirko kaj gradiva, naj mi ga v 14 dnevih doloži. Ta knjiga bi jako olajšala delo v mladinskih in dekliških zvezah.

Rodoljubi, možje, mladeniči! General Montecuculli je rekel nekdanj: Za vojsko je treba 3 reči: 1. denar, 2. denar in 3. denar. Jaz pa rečem: Za naše uspešno delovanje nam je treba tudi treh reči, in sicer: 1. organizacije, 2. organizacije in 3. organizacije, in sicer: društvene, stanovske in mladinske. Zberimo, združimo torej vse naše moči v društvi, priskrbimo našim stanovom stanovsko izobrazbo in vzgojimo iz naše mladine delavce in voditelje za bodočnost. Zato pa na delo vsi, ki želite narodu našemu resničnega napredka in zmage nad sovražniki. Bog pa naše sveto delo blagoslovi! In blagoslovil ga bode gotovo, ako bomo vedno delali: z Bogom in Marijo za slovensko domovino! (Burna pohvala.)

Mladinska organizacija.

Mladeniški Marijin shod pri Sv. Trojici v Slov. gor. se je v nedeljo, dne 20. avgusta izvršil nad vse sijajno tako-le: Mladeniški benediške in petrške Mar. družbe so došli v procesijah z družbenima zastavama, z njima voditelja čč. gg. Gomilšek in Vogrin, nadalje mladeniči antonjevske družbe z voditeljem čast. g. Lassbacherjem; 13 mladeničev je od-

poslala Marijina družba pri Sv. Križu na Murskem polju, po 5 mladenišev Marijini družbi pri Sv. Roprtu in Sv. Barbari, zastopana je bila tudi ptujska mladeniška Marijina družba in Sv. Bolfank. Slovesno so nas sprejeli mladeniči trojiške mladeniške družbe sv. Jožefa z zastavo. Č. o. Bernard Jamar je v cerkvenem govoru navduševal zbrane, naj bodo verni. V ta namen naj skrbe, da bodo dobro poučeni v verskih rečeh. Spoštujejo naj sv. vero in vse, kar je z njo v zvezi. Oklepajo se naj zvesto Marijinih družb, ki navajajo mladeniče k pravi vernosti. Med sv. mašo č. o. Adalberta Flere je veliko mladeničev prejelo sv. obhajilo. Krasno petje trojiškega mešanega zbora je poveljevalo službo božjo. — Po službi božji smo v veliki procesiji odšli na zborovalni prostor pri Mulečevi kapeli v Vrjanah. Na dve uri trajajočem mladeniškem shodu je nastopila cela vrsta govornikov in deklamovalcev, vmes pa so navdušeno popevali trojiški mladeniči z benediškimi pod vodstvom brata Leopolda. Shod otvori čast. g. kaplan Gomilšek in iskreno pozdravlja vse mladeniče. Pevec zapoje Budnico in Pesem slov. mladeničev. Mladenič Jan. Erman pozdravi shod v imenu trojiških mladeničev, Slaček v imenu bolfanskih, Ver pa ptujskih. Kot prvi govornik nastopi prednik benediške Mar. družbe, Peter Cetl: Vsi smo udje Mar. družb, ki nas hočejo ohraniti nedolžne in poštene, krepke na duši in na telesu. Marijine družbe nas bodo vzgojile v dobre kristjane in navdušene rodoljube, bodimo zato s ponosom njih udje! Ferd. Geratič (Sv. Benedikt) deklamuje pesem: „Junak si ti!“ Kaplan Gomilšek proslavlja tristoletnico ustanovitve prve moške Marijine družbe v Ljubljani. Slavijo jo danes v Ljubljani, obhajamo jo tudi mi. Obenem razloži, kako se je začela in kako je delovala in kako so se razširile Marijine družbe po Slovenskem. Kaj lepo nastopi mladenič Peter Potočnik. (Sv. Peter.) Tovariši, ljubimo Marijo, svojo mater, ljubimo narod svoj po vzgledu Vzveličarjevem. Ne strašimo se dela. Proč z grdim berilom, proč s „Štajercem“! Oklepajmo se svojih duhovnih voditeljev, ljubimo jih in ogibajmo se sovražnikov naše sreče. Delajmo po geslu: Z Bogom in Marijo za slov. domovino! Res navdušeno izpregovori Matija Črček od Sv. Križa: Pod varstvom Brezmadežne gremo naprej mi mladi na delo za Boga in domovino. Delajmo pa vselej po geslu: vse za Boga in sicer po Mariji, vse za domovino in za napredek slov. naroda! Vera in narodnost naša sta v nevarnosti. Pojdimo za njo v boj! Marija nam bode pomagala. Bodimo torej pravi njeni sinovi v mišljenju, dejanju in življenju! Pevec zapoje pesmi: „Slovenski svet ti si krasan“ in „Slovenec sem“, mladenič Caf (Sv. Benedikt) deklamuje pesem Gregorčičevo: „Domovini“, Fr. Caf (Sv. Benedikt) pa v govoru iskreno priporoča gospodarski poduk in gospodarsko delo obenem pa tudi narodno delo. To dvoje nam bo pomagalo k boljši bodočnosti. Navdušuje tudi navzoče, naj bi se mnogoštevilno udeležili poučnega zborovanja v Mariboru dne 3. in 4. sept. Anton Škof (Sv. Trojica) s krepkimi besedami povdarja: Vera in krasni naš slov. jezik nam morata biti sveta in kdor skrni ti dve svetinji, ne zasluži našega spoštovanja. Biti moramo ponosni na svoje prednike, ki so kri prelivali za ti svetinji. Ohranimo ju, čuvajmo ju z našim delom. Potegujemo se za pravice obeh. Naprej z

uma svitlim mečem! Frid. Strnad (Sv. Benedikt) deklamuje pesem: „Jaz ljubim“ in Jožef Cetl (Sv. Benedikt) pesem „Svetinja“, pevec zapoje „Pobratimijo“ in velegrajsko himno. Č. g. kaplan Lassbacher od Sv. Antona navdušuje zbrane za pogumni nastop v boju za vero in narodnost. Vero smo ohranili neomadeževano, ta nam je ohranila narodno govorico. Nasprotniki nas niso zmagali spečih, nas ne bodo tudi bedečih. Treba je, da gremo vsi v boj zoper grdi liberalizem, ki se širi tudi po Slovenskem. Mladenič Ciril Vrtnjak (Sv. Benedikt) v svojem govoru kliče bratom: „Ogibajmo se pijančevanja. Alkohol je strup, je eden največjih sovražnikov narodne sreče. Pijmo po pameti, varčujmo s premoženjem, spoštujmo same sebe. Čitajmo knjige in časnike, ki učijo, kam vodi grdo pijančevanje. Varujmo se zlasti žganja, ki ga prodajajo povsod pristaši „Štajerca“, ki tako silno kvari naše ljudstvo! Mladenič Borko (Sv. Anton) pravi: Zavedajmo se dolžnosti do domovine! Branimo slov. jezik. Bog ga nam je dal. V boju s sovražniki ne poznamo nobene boječnosti. Kot zadnji govornik izpregovori Fr. Marinič (Sv. Križ): Pokažimo v dejanju, da nam ni bil zastonj ta shod. Delajmo vse z Marijo, vse po Mariji in za Marijo, da se bo naš narod res lahko imenoval Marijin narod! Končno zahvali kaplan Gomilšek mladeniče za veliko udeležbo in proslavlja lepoto tega krasnega mladeniškega praznika, ki naj vsem ostane v vednem spominu. Ob 3. uri smo korakali v procesiji v cerkev nazaj. Po litanijah izpregovori č. g. kaplan Gomilšek in v iskrenih besedah pojasni mladeničem, kako so se začele Marijine družbe, opiše njih trojni namen in povdarja, kako velika sreča je za vsakega mladeniča, ako mladost lahko preživi v družbi Marijini. Navdušeni za življenje po vzgledu Marijinem v njenih družbah, vneti za sveto narodno delo smo zopet v procesijah odšli na svoje domove, nad vse zadovoljni nad krasnim uspehom tega shoda, katerega sklepe naj Bog bogato blagoslovi mladeničem v korist in slov. narodu v prid.

Razne novice in druge reči.

Naše misli. Današnji list je posvečen koroškemu bratom. Volitve za državni zbor imajo na Koroškem in Slovenci upajo, da bodo zmagali, če vsak njihov somišljenik stori svojo dolžnost. Mi smo tudi njihovi somišljeniki, zato pa smo v današnji številki obrnili vso pozornost na koroške razmere. Štajerski naročniki nam tega ne bodo zamerili, kajti mi Štajerci ljubimo koroške svoje brate ter jim želimo mnogo uspehov. Pomislimo, koroški Slovenci nimajo sedaj nobenega svojega poslanca v državnem zboru! Kdo bi jim torej ne želel zmage, kdo za njo ne delal, če le more? Kandidat je gosp. Grafenauer, katerega smo slišali v Mariboru nad shodu Slov. kršč. socialne zveze parkrat vrlo dobro govoriti. Bog živi koroške naše brate, Bog jim daj zmago!

Kako nemškutarski „Štajerc“ sovraži slovenske veselice. Ako priredijo nemškutarji kje na Spodnjem Štajerskem kakšno veselico, takoj vabijo na vse načine slovenske kmete, da se nje vdeležijo. Tako so vabili predzadnjo nedeljo Nemci v St. Lenart v Slovenskih goricah slovenske okoličane na „Südmarko“, na Pragarskem priredili so tamošnji nemškutarji neko „nemško veselico“ v korist nemški šoli, na ka-

tero so zbóbnali skoraj same slovenske delavce od južne železnice in tamošnje tovarne. Ko je pa preteklo nedeljo priredil „Ormoški Sokol“ veselico v Ormožu, napihnila se je ptujska „giftna krota“, kakor vol ter odgovarjala slovenske kmete, naj nikar ne gredo na slovensko veselico v Ormož, češ, naj se nje udeleži „fakinaža, lenuhi in postopači“. Kakor smo dobili poročilo, je veselica v Ormožu sijajno izpadla, vdeležba je bila ogromna. Torej nismo nemškutarske „fakinaže“ ter „Štajerčevih“ lenuhov in postopačev prav nič pogrešali. „Štajerčeva“ hujskanja pa so bila za našo veselico izvrstna vaba.

Kako nemškutarski „Štajerc“ svoje morilce zagovarja. Znano je, kako „Štajerc“ najmanjši pretep med slovenskimi fanti na velik zvon obesi ter Slovence kot divjake opisuje, dočim o nemških pretepih in ubojih molči. Ko je pred kratkim posestnik Franc Plohl iz Gabernika ustrelil svojo ženo, je ves svet strmел nad tako surovostjo in podivjanostjo. In kaj je storil nemškutarski „Štajerc“. Ta je hvalil morilca Plohla, češ, „da je bil miren človek, da so ga razmere zmešale in da je to storil le v bolezni, o čem bi zdrav niti ne sanjal.“ — Torej Plohl, ki je bil znan kot surovež po celem okraju, ki je stokrat pretepал svojo ženo, njo zadnjič čakal, ko je šla v cerkev, z nabito puško in z revolverjem v grmovju ter je trikrat na njo ustrelil, ta morilec Plohl je bil po mnenju „Štajerca“ miren človek! In to samo za to, ker je Plohl bil nemškutar in zvest privrženec nemškutarskega „Štajerca“! Kdor morilca zagovarja, ni sam nič boljši od morilca.

Laž ima kratke noge. V predzadnji številki je „Štajerc“ poročal, da je ljutomerski zdravnik dr. Chloupek nekemu rokodelskemu pomočniku zdravil tifus z očali, v zadnji številki pa mora sam priznati, da se izogne tožbi, da se je zlagal. — Ne ljubo je „Štajerca“ dirnolo, da so slovenski listi imenovali kot njegove najslavnejše somišljenike morilce Muršič, Šegula, Majcen, Plohl. V zadnji številki ga je tako sram, da hoče vse štiri svoje sotrudnike zatajiti. Pred kratkim pa je sam priznal Plohla kot svojega vrlega pristaša, svojega pesnika Muršiča pa tudi ne bo mogel utajiti. — O zborovanju krščansko-socialne zveze v Mariboru pravi „Štajerc“, da naši listi nimajo skoro nič o njem. In vendar smo imeli v zadnji številki celo uvodni članek o zborovanju! Zborovalce seveda „Štajerc“ po svoji šnopsarski navadi nesramno opsuje. — Slovenske mladeniče psuje „Štajerc“ v zadnji številki kot nemirneže, razbijalce, napadalce, „surove fante“, „backe“ itd. Slovenski mladeniči, zahvalite se primerno „Štajercu“ za te naslove!

Sv. Duh-Loče. Kako je hotel nekje en „grandnemškutar“ bratovščino piti s poštenim Nemcem in kako hudo se je opek! Neka oseba —, ki je nekje v občinskem odboru in se šteje med najvažnejše in najpotrebnejše v onem kraju — se sama povabi v neko klet, kjer so prodajali vino. V kleti so bili med drugimi gospodar, gospodinja in vinotržec. Kakor je že navada nemškutarjev, da najraje zabavljajo čez Slovence — menda zato, ker jih vest peče, da so zatajili materni jezik, nekaj pa zato, ker ne znajo nič pametnega govoriti —, začne tudi ta naš junak govoriti zoper Slovence. Gospodinja ga vpraša: „Kaj si pa Ti? Nisi-li sin onega N?“ — Ko vidi, da

mu tu stopajo na prste, se obrne na vino-tržca, Nemca —, brata po krvi (saj si naši nemškutarji domišljujejo, da so Nemci njihovi brati po krvi). Milostno ponudi vino-tržcu, naj pijeta bratovščino, rekoč: „I pin a bihtige Person in der Gmeinde; i pin Gmeinderot; bos i sog, dos gšit“ — t. j. Jaz sem važna oseba v občini; občinski svetovalec sem; kar jaz rečem se zgodi! Toda aas! Gosp. vino-tržec ni hotel piti bratovščine s to „bihtig peršono“, ker je na govorjenju spoznal njegovo pravo duševno vrednost. Pač pa mu je dal zdrav nauk, katerega si naj zapiše vsak v spomin, ki pravi, „da se nemščina ne sme zatirati“, t. j. vsak nemškutar. Rekel je: „Slovenec naj ostane Slovenec; dobro je za njega, če zna nemško; toda prvo je, da zna materni jezik.“ Ko je osramočen odšel, je povedal g. vino-tržec, zakaj je odklonil bratovščino. Dejal je: „S takim brez značajnim človekom me je sram piti bratovščino!“ Čujte, čujte, kaj nemškutarja dela! Imenoval je tega človeka „brez značajnega“ t. j. figa-moža, t. j. človeka, ki pokaže maternemu jeziku figo in se štuli za Nemca. Komu bo še zdaj ponudil bratovščino, ko Slovincu obrača hrbet, Nemec ga pa udarja po ustih? Menda pa Kitajcu!

Iz Trgovišča pri Veliki Nedelji. Dragi bralci, čujte in strmite, kako grdo ormoški nemčurski Mijljni zasramujejo in zaničujejo tukajšne slovenske okoličane. Dne 10. t. m. se je tudi prost. gasilno društvo trgoviško udeležilo Sokolove slavnosti v Ormožu. Ko je imenovano društvo prikorakalo v vrstah v Ormož do mitničarske barake, ali kaj že tam je — ni nam znano, ker so sami nemški napisali gor, — nenadoma prilomasti nepoznan debel človek proti društvu, in se zakadi v vrsto gasilcev, suva gasilce sem in tje in pravi: asenonder, asenonder! Gasilci niso znali, kaj to pomeni. Še le pozneje se je zvedelo, da je to bil neki društvu nepoznan Gedlička, občinski tajnik v Ormožu ter da je imel baje nalog tirati vse Slovence iz Ormoža. Niti sosedno gasilno društvo ni smelo v vrstah korakati skozi to nemčursko gnezdo, občudovanja vredno. Radi pa bi znali, kaj bo ta človek tedaj storil, ako zopet v slučaju kakenga požara gasilci na pomoč pridejo. Torej vsi dragi slovenski prebivalci okraja ormoškega, kateri ste to počenjanje proti Slovincem 10. t. m. v Ormožu videli, in tudi kateri niste, zapišite si na dno svojega srca ta dogodek, pa si zmislite vsakokrat nato, kadar boste svoje krvavo zaslužene denarje v Ormož nesli, v katero trgovino ali gostilno boste šli. Ker vsi Nemci in nemškutarji so vsega zaničevanja in zasramovanja proti Slovincem krivi. Torej še enkrat kličemo, pomnite!

Št. Ilj pod Turjakom. Dragi „Naš Dom“, dovoli mi, da ti opišem naš šentiljski sejm, kateri je bil dne 22. septembra. Živine niso prignali posebno veliko, so pa tisto tembolj kupovali. Segali so najbolj po kravah in po volih. Tukaj je imela živina že malo večjo veljavo, kakor prej. Gostilničarji so še največ skupili, kakor malokdo drugi. Ljudje so hodili sem in tja, nekateri so kupovali, drugi so pa zijale prodajali. — Dne 3. septembra pa smo obhajali god sv. Egidija. Bilo je veliko ljudstva od vseh vetrov vkup. Pri procesiji je svirala tudi godba. Godci so bili iz sv. Miklavža. Hvala jim! Naši fantje pa so izvrstno streljali s topiči, da mi je že kar skozi ušesa šlo. Hvala jim vsem, ki so se potrudili. Bog

daj še več takih slovesnosti. Pa sedaj moram že končati, ker nimam časa. Nič predolgo, nič prekratko. — Fant s fare.

* * *

Koroške misli. Misli za volitev. Zadnjič sem bil po sv. maši v gostilni, pa sem slišal, kako sta se dva koroška kmeta pogovarjala o volitvi.

Prvi pravi: Torej že zopet bomo morali voliti.

Drugi: Da, zopet.

Prvi: Koga bomo volili?

Drugi: Državnega poslanca.

Prvi: Kaj pa je to, državni poslanec?

Drugi: To je tak mož, ki nas zastopa na Dunaju. Tam se snidejo možje iz vseh kotov in krajev Avstrije. Te može volimo mi. To so hudi možje. Delajo postave in take reči.

Prvi: A tako. Dobro, da si mi povedal. Ja, potem moramo pa že gledati, da izvolimo pravega moža, ki bo tudi za nas Slovence govoril in kaj storil.

Drugi: Seveda. Naš mož je g. Grafenauer, saj si ga slišal že na shodih, saj je deželni poslanec.

Prvi: Ja, kako pa bo potem državni poslanec, če je pa že deželni poslanec.

Drugi: Veš to je pa tako. Kedar ni državnega zbora, tedaj je pa deželni zbor, in tako je lahko vsak državni poslanec deželni poslanec in pa narobe.

Prvi: Kedaj pa bo volitev?

Drugi: 10. oktobra.

Prvi: Kje bomo volili?

Drugi: Pri občini ali soseski.

Prvi: Kako bomo volili?

Drugi: Volili bomo direktno. To se pravi, mi bomo volili naravnost g. Grafenauerja. Prej smo volili pri soseski (občini) volivne može in ti so šli v Velikovec ali Celovec volit poslanca.

Prvi: Kako pa moram voliti?

Drugi: Ti boš dobil od občine ali soseske dva lista. Eden je legitimacijski list, s katerim se ti potrdi, da res smeš voliti, da si volivec, to se pravi, da plačšaj najmanj 8 kron direktnega ali državnega davka in da si že 24 let star. Tak, ki ne plačujejo toliko in še tisti, ki niso tako stari, ne smejo voliti. Na drugi list, katerega dobiš, pa zapišeš ime našega poslanca in kaj da je poslanec in kje je doma. Torej ti boš zapisal: Franc Grafenauer, posestnik na Brdu v Zilski dolini. Pri volitvi pa čisto navadno zviješ list in ga oddaš komisiji pri soseski. K volitvi moraš prinesiti oba lista. Brez prvega (legitimacijskega lista) te še voliti ne pustijo.

Prvi: A tako je. Ja, potem pa lahko tudi doma napišem list, pa kakenga drugega pošljem, da voli za me ali pa pošljem ženo.

Drugi: To pa ne velja. Zenske še nimajo volilne pravice, če so tudi posestnice. Tudi drugi ne velja, da bi za te volil. In to je tudi prav. Če si mož, boš tudi volil šel. Torej moraš na vsak način sam iti volit.

Prvi: Veš bi že bilo vse lepo in prav. A tam pri našem štacunarju visim za nekaj goldinarjev. Ta naš štacunar pa ni naše sorte, pa bo mi rekel, da moram z njegovo sorto volit ali pa dolg plačati. Jaz pa mu ne morem zdaj naenkrat dolga plačati.

Drugi: He, to nič ne stori. Volitev je tajna, to se pravi, tebi ni treba nobenemu pokazati tistega lista, na katerem bo za-

pisano poslančevo ime. In štacunar tudi nima pravice, da bi te radi tega pritiskal.

Prvi: No potem pa je že dobro. Pa zahvalim, da si mi vse tako lepo razložil. Torej jaz volim g. Franca Grafenauerja, posestnika na Brdu v Zilski dolini.

Drugi: Tako je prav. Jaz tudi. Ti, veš, pa še druge pridobi, da bodo prišli volit, kajti vsak glas šteje. Če bi bila dva moža postavljena, eden bi dobil 2000 glasov, drugi pa za enega več, torej 2001 glas, je zadnji izvoljen. Torej priženi vse sosede.

Prvi: Bom. Le brez skrbi bodi.

Dragi bralci, jaz bi rekel, še vi tako storite!

Naš kandidat. Že takoj po smrti državnega poslanca Tscharreja, ki je zastopal v zadnji državnozbornski dobi mandat celovsko-velikovškega volilnega okraja, se je posvetoval odbor „kat.-pol. in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ o dopolnilni državnozbornski volitvi in osebi slovenskega kandidata. In kdo naj bi bil ta kandidat? Politično društvo, kateremu je slovenski narod na Koroškem izročil vodstvo političnih zadev, si v tem važnem vprašanju nikakor ni hotelo lastiti pravice, postaviti kandidata, ne da bi vprašalo za svet prej narod sam, volilce celovsko-velikovškega okraja. Volilci naj si sami izberejo onega moža, kateri naj bi jih zastopal v državnem zboru, — to je bilo načelo političnega društva. In tako je sklicalo politično društvo shod zaupnikov v Dobrovas dne 9. julija t. l. Na tem shodu, na katerem je bil po lepem številu zaupnikov zastopan ves volilni okraj, se je po res stvarnem in tehtnem, skoraj dve uri trajajočem razpravljanju določil kandidat za ta volilni okraj. In ta, po volji slovenskih volilcev soglasno določeni kandidat je deželni poslanec in posestnik na Brdih

g. Franc Grafenauer.

Vsi navzoči so povdarjali, da boljšega moža ni mogoče dobiti. G. Grafenauer, ki je sam kmetovalec in si poleg svoje orgljarske obrti služi svoj vsakdanji kruh z obdelovanjem svojega posestva, ve in pozna težave in bridkosti kmetijskega stanu, on ve, kje žuli črevelj našega kmeta. Gosp. Grafenauer je v deželnem zboru pokazal, da je mož na svojem mestu, da, celo najhujši njegovi nasprotniki mu morajo priznati, da je on eden izmed najdelavnejših in gotovo tudi najstvarnejših poslancev v deželnem zbornici. Njega pozna vsa slovenska in nemška Koroška, on pozna razmere tega volilnega okraja in volilni okraj pozna njega. G. Grafenauer je krščanski mož, kar je večkrat odločno pokazal v deželnem zboru, v javnem življenju, kakor tudi vedno kaže v svojem zasebnem, je pa tudi slovenski narodnjak iz dna svoje duše in se tega ne sramuje pred svetom pokazati z besedo in dejanjem. Potemtakem je gosp. Grafenauer gotovo mož, kakoršnega si le morejo želeči naši volilci, da bi jih zastopal v državnem zboru. Takega moža, kakor je g. Grafenauer, jim pač ne bo težko voliti. Zaupni shod slovenskih volilcev celovsko-velikovškega državnozbornskega volilnega okraja je torej proglasil g. Franceta Grafenauerja za svojega kandidata. Dolžnost slovenskih volilcev je torej, da nastopijo pri volitvah dne 10. oktobra t. l. vsi kakor eden mož za svojega kandidata, in zmaga bo gotovo naša, celovsko-velikovski okraj bo zopet zastopal Slovenec v državnem

zboru. Na delo torej, slovenski rodoljubi po deželi, na delo, da bo uspeh tem gotovejši! Na delo, vi zaupniki, na delo vsak posameznik! Pokažimo svojim nasprotnikom, da je res, ko pravimo, da gre na dan slovenski Gorotan! Nasprotniki bodo gotovo vse storili, da bi si še nadalje ohranili ta okraj, zato mora biti naše delo tem odločnejše tem vztrajnejše. Na delo tedaj!

Volilni shodi na Koroškem. Na Malo Gosposnjico je bil volilni shod v Šmihelu pri Pliberku. Govorila sta kandidat Grafenauer in urednik Ekar iz Celovca. V nedeljo, dne 10. t. m. pa je bil volilni shod v Črni. Govoril je kandidat Grafenauer. Preteklo nedeljo pa je bil volilni shod v Pliberku.

Iz Velikoveca. Naši občinski mestni odborniki bodo spet napravili nekaj modrega. Govori se, da bodo zidali spet novo šolo. Zakaj? Ali ni v Velikovecu dovolj šol? O ja. Ali v sedanje poslopje ljudske šole zraven sodnije in davkarije se preseli iz „kloštra“ ali Strausove hiše okrajno glavarstvo in prevzame šolsko hišo v najem. Velikovčani pa bodo zidali za domače in okoliške otroke novo šolo. Ker bodo za novo šolo morali plačevati tudi posestniki iz Vogelj in Jezernice onkraj Drave, so le-ti sklenili, da si rajše sezidajo sami šolo in sicer v Sinčevsi. Na pomoč jim seveda pridejo Sinčani in bližnje vasi v okolici.

Velikovec. V neki velikovski gostilni sta sedela neko sredo dva slovenska kmeta Francej in Jozej. In pravi Francej: „Pno si že slišal, da imamo v kratkem volitve za državni zbor na Dunaj. Dor, naš učitelj, mi je pravil in sicer, da naj pridem 10. oktobra za gotovo volit Miklavca ali Seifrica. Najbrž ne pojdem.“ „Oja, jaz pa grem in sicer na vsak način, volil pa bom našega znanega Grafenauerja in ne Miklavca. Veš Grafenauer je kmet, Seifric pa je gospod. Grafenauer zna govoriti, dotim Seifricu to ni dano. Kedar govori Grafenauer v deželnem zboru v Celovcu, ga vsi poslušajo in se mu čudijo, njemu priprostemu človeku, ker toliko ve. Velikokrat so rekli že Nemci: Da bi le Grafenauer naš bil! In gotovo bode on tudi na Dunaju za nas kmete najbolj skrbel. Takih mož nam je treba.“ Pa pravi Jozej: „Je že prav. Pa Grafenauer s „ta črnimi“ drži, Seifric pa je „fortšritlich“, in zato ga volim.“ „E, pojdi se solit s tvojim fortšritom. Kje pa je nemški fortšrit ali napredek. Morda v dolgovih? Le glej, koliko dolgov so nam naredili naši Nemci v Celovcu. Naša dežela ima najvišje deželne doklade ali „Landesumlagen“, lani so nam obdačili vino, prej pivo, v Celovcu in Porečah delajo za Jude in gospodo lepe široke ceste in pa neumnosti, od katerih nima kmet nobenega dobička, pač pa krvavo za nje plačuje.“ „Imaš prav“, de nato Jozej. „Ali je to fortšritlich“, pravi nadalje Francej, „da nam zmiraj primanjkuje poslov. Gotovo so to zakrivili liberalci s svojimi šolami, ker se mladina premalo uči krščanskega nauka in drugih potrebnih reči; pač pa vseh drugih praznih vaj. Zato se nam naši otroci in posli vedno bolj pohujšujejo, ker le preradi poslušajo brezverske liberalne nauke. Proti tej nesreči se bode pa postavil naš Grafenauer in zato ga volim. In veš, dragi sosed, Nemec spoštuje svoj jezik, celo cigan ne zataji svoje matere, in čemu bi potem mi, koroški slovenski kmetje volili Nemca, ker imamo tako izvrstnega moža Grafenauerja.“ „Imaš prav Francej, bom

te ubogal in še druge nagovoril za našega Grafenauerja.“

Št. Vid v Podjurski dolini. V soboto, dne 9. sept. smo položili k večnemu počitku našega dobrega dušnega pastirja č. g. župnika Štefana Lasnika. Zelo žal nam je za rajnim gospodom. Bili so skrbni dušni pastir odrastlim, blagi katehet šolski mladini in prijazen, gostoljuben sosed. Niso imeli sovražnika. Pogreba se je udeležilo 16 gospodov-gokratov in veliko ljudstva iz domače kakor iz sosednjih far. Sedaj oskrbujejo našo župnijo v zadovoljnost vseh č. g. provizor Fr. Šmodej. — Glede volitev pravijo naši nemškutarji, da bode cela Podjurska dolina volila rajši Seifrica — domačina, kakor pa Grafenauerja. To ni res. Kakor na pr. krajevar nima nobene veljave tam, kjer je kovan, ravno tako tudi mi nismo vneti za Miklavca. Mi poznamo Grafenauerja in ga pojdemo volit kot en mož. On mora zmagati!

Iz važenberške občine. V volilnem zapisniku za državni zbor se nahaja pri nas okoli 190 volilcev. Volitev se vrši najbrž pri gospodu županu Kušarju. Če je to res, pravijo nekateri, potem pa ne bode nič z golažem, „frajbirom“ in cigarami. Se vidi, da se bližajo volitve. Prijazno stiskajo spet Velikovčani in drugi liberalci našim kmetom roke. Včasih še štrkne kateremu kakšna cigara v žep. Šturm, trušenjski poštar, sedaj seveda ni kisel, kakor je drugače njegova navada, in Kulnikova usta so sedaj tudi polna najslajše strdi. O jeruna, te volitve! Marsikateri bode sedaj spet prijazno stiskal roke našemu kmetu in ga nazival prijazno „očka, dober dan, kaj delate“ itd. Drugače pa še ga niti ne pogleda in ga navadno ozmerja s „trepastim bindišarjem“. Hvala Bogu, da se je že veliko naših kmetov spametovalo in ne veruje več tako trdno brezverskim liberalcem, kakor poprej. Upamo, da bode naš izvrstni poslanec Grafenauer tudi v naši važenberški občini dobil če ne večino, pa gotovo lepo število glasov. Saj nam je znano njegovo skrbno delovanje za našega kmeta v deželnem zboru. Gotovo se bode tudi na Dunaju zanj ravno tako pridno potegnil. Korajža velja!

Št. Jurij na Vinogradih. Pri velikovškem okrajnem šolskem svetu so dobili mogočni gospodje radi šole v Malem Št. Vidu spet dolgi nos iz Celovca. Ker šentjurski gospod župnik nikakor noče plesati, kakor bi mu radi godli liberalni nemškutarji, med temi je seveda najbolj glasen velikovski župan Pintarič in noče na malošentvidski šoli podučevati otrok samo v nemškem jeziku — so ga tožili spet pri škofijstvu in zahtevali, naj se župniku zaukaže, da ne sme slovenskih otrok učiti krščanskega nauka v njihovem materinem jeziku. Škofijstvo pa je odgovorilo, da g. župnik ravna popolnoma prav in ni vzroka ga obsediti. Hvala Bogu, da Pintarič ni naš škof, potem še bi on Slovence pohrustal, seveda ako bi ne imeli pretrdih kosti. Pintarič, le platno farbij in Velikovčanom dobro županuj, da se ne bodo toliko pritoževali radi dolgov. Mi bomo v Št. Jurju in Malem Št. Vidu za svoje stvari že sami skrbeli.

Prevalje. Dne 8. t. m. je imelo kat. delavsko društvo za Prevalje in okolico mesečno zborovanje. Č. g. kaplan Ferdo Lavrine je poročal o zborovanju kršč. soc. zveze v Mariboru, katerega se je udeležilo iz Prevalj 10 mož in mladeničev. Na to so nam predstavljali domači igralci igro „Pravica se je izkazala“. Veliko smeja sta

obudila žida krošnjarja. Zborovanje je bilo dobro obiskano. Vršilo se je v gostilni gosp. Kristana pri Reismüllerju. — Svinec bodo začeli kopati pri Žažetu na Brinjevi gori. Grof Henkel pl. Dounermark je dobil za to že dovoljenje od okrajnega glavarstva v Velikovecu. Že v prejšnjih letih so onkrat poskusili kopati, toda se ni izplačalo. Sedaj pa pravijo, da se bo izplačalo, ker je veliko svinca v zemlji. Bomo videli.

Dholica. Beseda Maribor se je čula pred tremi tedni po širnem Slovenskem, ni čnda torej, da je prišel ta glas sem na Dholico, in podali smo se trije slovenski mladeniči na pot dne 3. kimovca. Na vlaku smo se pridružili mladeničem in možem iz Gozdauja, in ko smo zvečer ob 6. uri izstopili iz vlaka, nas je bilo okrog 20 koroških mladeničev in mož. In stopili smo v vrste ter se podali proti Narodnemu domu. Iznenađeni smo bili, da so nas, ko smo korakali po mestu, pozdravljali vrli naši brati, Štajerci in Kranjci z „živijo“-klici ter veselo smo tudi mi odzdravljali z „živijo“-klici. Da, tudi beseda „heil“ je padla tupatam, ne vemo ali za pozdrav ali za zasmeh. To je nas še bolj navdušilo, in ko pridemo v Narodni dom, smo našli tam že našega vrlega deželnega poslanca g. Franca Grafenauerja s precejšnim številom koroških mladeničev in mož. Drugi dan zjutraj smo se podali ob 4. uri v franciškansko cerkev, kjer smo bili prisotni vsem mašam, in občudovali smo kras te cerkve, kakoršne pač mi še nismo videli. Ob 8. uri smo se zopet podali v prostore Narodnega doma, kjer se je pričelo poučno zborovanje, kjer smo se navdušili za nadaljno delo naroda, pa tudi na predvečer smo občudovali vrle tamburaše in pevce, ker na vseh krajih in koncih se je pelo in tamburalo, pa tudi postrežba in zabava je bila izvrstna. Samo nekaj nam ni ugajalo, namreč, ker nismo videli od zunaj nobene trobojnice ali zastave, ampak ena sama slov. trobojnica je plapolala in še ta le na vrtu, tako da mi še vedeli nismo, kje je Narodni dom. Ali se mi dovolilo jo razobesiti zunaj ali kaj, ne vemo. Opoldne smo šli ter ogledali mesto Maribor in pri tem smo mi dholički mladeniči krenili v gostilno „pri pošti“, kjer smo našli kranjske in štajerske fante veselo prepevajoč lepe slovenske narodne pesmi. Polni navdušenja smo se podali na vlak in se odpeljali zopet domov v naš mili slov. Gorotan.

Slov. Jožek.

Replje pri Pliberku. Zabodel je z nožem v nedeljo, 10. t. m. zvečer v prepiru Janez Eberwein svojega brata Ignaca p. d. Rožmana v Repljah v levo stran trupla in mu zadal 5 ran, tako, da je ta že drugi dan umrl. Morilca so že prijeli in dali pod ključ.

—u—

Rinkole pri Šmihelu. V nedeljo, dne 10. t. m. je pri skupnem lovu po nesreči obstrelil neki lovec iz Švabeke 18 let staraga Gregorja Žmavcar iz Rinkol. Ker so ga zadele samo tri šibre v pas, bo ranjenec z zdravniško pomočjo kmalu ozdravil.

Škocijan. Precej dolgo se že molči o nas v Vašem mladinskem listu, zato prosim, da č. bralci ne bodo mislili, da pri nas tako suhoparno izgleda v družabnem in narodnem življenju, kakoršnega nam je prisodilo letošnje poletje, objavite ta skromen dopisek. Glavni namen mu je namreč pohvaliti javno našo slovensko škocijansko mladino in zato rečem: Naša škocijanska mladina še gotovo ni zadnja v deželi! Že

vidim, da Vam moram to dokazati, ker me tako čudno nezaupno gledate. Pa to mi ni težko. Glejte! Dne 3. in 4. t. m. je napravila, kakor Vam je itak znano, slov. kršč.-soc. zveza poučno zborovanje v Mariboru, kamor so bili vabljeni tudi Korošci. In kaj smo rekli Škocijanci? Kratkotrajno, odložili smo se in v nedeljo dne 3. t. m. hajdi na vlak v Maribor cela šestorica. Šli so: posestnik p. d. Jarc ter mladeniči: Miha Ražun, Jožef Povoden, Peregrin Vunček, Janez Picej ml. in Florijan Miklavc. Ni nam bilo žal truda, ker slišali smo prelepe nauke in videli gromovito armado navdušenih slovenskih mladeničev in mož. — Na drugo veliko slovensko slavlje, otvoritev Prešernovega spomenika, ki se je vršilo 8 dni pozneje v beli Ljubljani, smo tudi poslali zastopnika in sicer zopet mladeniča Peregrina Vunčeka, ki nam je mnogo pripovedoval o stolici Slovenstva, o samoslovenskih ali vsaj dvojezičnih napisih po vsem mestu, po kolodvorih itd., kako tam najvišja gospoda občuje edino-le slovenski, o ogromnem številu slovenskih društev, o prijaznosti slovanskih gostov in tisoč drugega. — Dal Bog, da bi se kmalu po vsem slovenskem Koroškem razširil prav mogočen ogenj, svete ljubezni do slovenske grude in slovenskega jezika. Ob enem opozarjamo še vse volilce, ki jim bo treba letos 10. okt. voliti novega poslanca v državni zbor, da stojijo trdno vsi za našega kandidata gosp. France Grafenauer-ja, posestnika na Brdu, sami sebi kot mnogim soobčanom v korist, za kar jim nikdar ne more vest očitati.

Sv. Križ pri Sp. Dravogradu. Kakor vsako leto pride na praznik Imena Marijinega mnogo romarjev k Sv. Križu, tako je tudi letos na imenovan dan, dne 10. t. m. bilo na tej božji poti izvanredno mnogo romarjev. Že v soboto so kar v procesijah prihajali od vseh strani. Posebno z vlaki se je pripeljalo mnogo romarjev iz Štajerskega in Koroškega.

Duhovske zadeve. Umrl je v Št. Vidu v Podjurski dolini č. g. župnik Lasnik. Za provizorja ravno tam je imenovan č. g. Smodej. Župnijo Švabek so podelili č. g. Francu Uranšku, duhovniku na Višarjah.

* * *

Izgubljena umetnost. Veliko premoženje bi si lahko pridobil oni, ki bi zopet iznašel zmes kovin, iz katere so stari Egipčani, Meksikanci in Peruanci izdelovali svoje orožje in orodje. Akoravno so vsi ti narodi dosegli visoko kulturno stopinjo, ni vendar nobeden odkril železa, dasi se je železna ruda nahajala v vseh teh treh deželah. Na mesto železa so imeli zmes raznih kovin, ki je bilo trdo kakor jeklo. Vzlic največjemu prizadevanju niso mogli nčnjaki razspoznati dotične zmesi ter se je izgubilo znanje, kako se je mešanje prirejalo. Veliki naravoslovec Humboldt je skušal razkriti to po razkrojenju dleta, ki so ga našli v srebrnih rudnikih peruanskih. Humboldt pa je iz tega preiskovanja seznan le toliko, da je bila zmes sestavljena najbrž iz kotlovine in nekoliko cina, podobno snovi naših zvonov. Taka zmes pa ni tako trda kakor jeklo; umevno je torej, da kotlovine in cin nista mogli biti edini kovini stare zmesi. Kakoršna koli je torej bila ta zmes, na vsaki način so ti stari narodi umeli kotlovino tako spremeniti, da je bila v vsakem oziru podobna jeklu, ki se ga dandanes umetno pridobiva iz železa.

Sreča v nesreči. Na kolodvoru v Beaufortu so bili potniki grozno prestrašeni, ker so videli, kako je neki moš padel pod prihajajoči vlak. Vse je drlo k nesrečnemu, da mu pomagajo, toda v splošno začudenje se je na tleh ležeči smejal, dasi mu je vlak šel preko nogo ter mu jo zmečkal. Še le ko so natančneje pogledali, videli so, da ni krvi, ker povožena noga je bila lesena. Pravo nogo mu je že zdavno vlak odtrgal.

Štirinožni ptič. Naravoznance je zelo presenetila najnovejša najdba. V gvinejskih pragozdih so namreč našli ptiča, ki ima v mladosti štiri noge. Ptiča so krstili Opisthocornus cristatus, dočim mu domačini pravijo „smrduh“. Ta ptič je edini še živeča vrsta zamrle pasme, ki jo je sicer najti le kot okamenine. Na glavi ima nekako pečo ali greben iz štirinajstih pernatih polkrogov ter živi le v nepristopnih pragozdih Južne Amerike. In le temu dejstvu in ker zelo smrdi se ima zahvaliti, da se ga sovražniki izogibajo. Hrani se namreč s smrdljivim perjem gotovih pragozdnih rastlin, vsled česar razširja na daleč okoli sebe za živali in ljudi neznosen smrad. Njegovo meso je vsled tega tudi absolutno neužitno. Smrduh je pavje velikosti ter ima tudi pavu podobno perje in enak glas. Najčudnejše pri tem ptiču je to, da se izleže s štirimi nogami. Ko zapusti jajce, spleza takoj na drevo s pomočjo krempljev na vseh štirih nogah. Takrat so bolj podobni krastačam kot ptičem. Polagoma pa se mu spremenita prednji nogi v perutnice. Najprej odpadejo kremplji, potem se nogi razširite ter prevlečete s perjem. Kmalu ni spoznati v njem več prvotnega bitja. Dokler so četirinožci, znajo ptiči tudi izvrstno plavati ter se potapljati.

V krčmi. Prvi pivec: Zakaj vendar vlačiš svojega sinčka Tončka vedno s seboj v gostilno, saj lahko veš, da bo potem pravil doma, koliko vrčkov piva si izpil. Drugi pivec: Ej, moj dragi, ni nobene nevarnosti, ker Tonček ne zna šteti več kot pet.

Roka pravice.

(Spisal Ivan Kavonski.)

Svoje dni je živel na svojem gradu grof Strahomir, ki je bil strah in trepet vsem svojim podložnikom. Če ga je kdo le količkaj razžalil ali razjezil, kaznoval ga je s smrtjo. Žena mu je umrla pred par leti ter ni zapustila nobenega otroka.

Grad dvigal se je na strmem gričku, mimo katerega se je drvila valovita reka. Na nasprotni strani grada dvigale so se planine, kamor je hodil grof pogostoma na lov nad divje koze. Na potu v planine stala je na hribečku prijazna hišica, kjer je prebival oče s svojo hčerko Kristino. Kadar so se bližali lovci hišici, skrila se je Kristina v klet, da bi ne zvedel o njej pobotni grof. Pa zapazil jo je nekaj grajski lovec in ostrmel nad njeno lepoto. Sklenil je, si jo pridobiti zase ter to tudi omenil grofu. Grof je povpraševal natanko o njej, tako, da je postalo lovca žal, dobro vedoč, kaj grof namerava.

Bilo je krasno jutro. Solnce je ravnokar pozlatilo vrhe gora. Kristina je gledala skozi okno izhajajoče solnce in krasno prirodo. Solza veselja zablesketala se ji je v očeh, ko je gledala na krasno jutranje vedro nebo. In veselja je vzkliknila: „Lepo

je jasno, vedro nebo, še lepše je pravo nedolžno oko.“ Pa naenkrat vstrepeta kakor šiba na vodi. Potihomo vzklikne proti očetu „grof“ ter odbeži v klet. Po potu proti hiši šel je grof z lovcom in psi. Kristinin oče trepetal je od strahu, misleč si, da ta rani prihod nič dobrega ne pomeni. Že si je nekoliko oddahnil, misleč, da odideta po poti mimo hiše. Kar naenkrat pa mu začne sapo zapirati. Grof z lovcom se obrne ravno proti vratom ter vstopi v hišo. Vendar se kmetič ojunaci, prikloni se globoko pred grofom in reče: „Kolika čast, da me milostljivi grof obiščejo v moji hiši.“

„Že prav! Kje pa je tvoja golobica?“

„Hčerko mislijo gospod grof? Ona je pri teti, ki je pod Švarcenbergovo grajsčino.“

Švarcenberg in pa Strahomir bila sta si najhujša sovražnika, zato pa, ko grof to sliši, zbesni od jeze ter zakriči: „Pes, ali ne veš, da brez mojega dovoljenja ne sme nihče iz grofije?“ Izdere nož ter ga zabode v kmetiča, k sreči samo po strani v trebuh. Kri se mu curkoma vlije iz rane in onemogel pade na tla. Ni vzkliknil na pomoč, kajti dobro je znal, da s tem spravi v nevarnost tudi hčerko. Rekel je le z rablim glasom: „Odpuščam ti, kruta zverina v človeški podobi, a vedi, On je nad teboj, ki te bo še danes sodil. Roka pravice ti ne izostane!“

Te besede grofa tako razdražijo, da zapove lovca jamo izkopati ter živega kmetiča zagrebsti; potem gre potolažen na lov nad divje koze.

Kristina pride iz kleti ter se zelo prestraši, ko najde v hiši mlako krvi, očeta pa nikjer. Pogleda skozi okno, kjer vidi nekaj nanovo izkopanega. Zla slutnja jo navda ter hiti gledat. V zemlji se čutijo rahli glasovi. Hitro izkoplje še živega očeta. Spravi ga v posteljo, obveže rano ter ga pokrepča s tečno juho. Postalo mu je kmalo bolje.

Med tem je že prihajal grof z lovcom in psi po planini. Pa z lovom ni imel sreče. Zdelo se mu je, da ga kmetičeva kletev spremlja. Solnce je prihajalo vedno višje in višje in ura je bila ednajst. Temni oblaki pripode se pod nebom in kmalu švigajo bliski. Grom bobni, kakor bi se svet podiral. Grof in lovec odbežita proti vrazji peči, kjer so že dobili lovci nešteto krat zavetje pred nevihto. Komaj sta dospela pod skalovje, ulije se strahovita ploha. Vsedeta se na kamen in grof vzame čutaro iz torbe ter namerava piti. Pa hitro odmakne čutaro od ust ter skoči po koncu. „Kaj je to?“ zavpije. Sem iz burje zaslišal se je namreč glas: „On je nad teboj, ki te bo danes sodil.“ Pa kmalo se pomiri in zopet sede. Blisk šviga pod nebom in trešči, zemlja se strese, skalovje poka — pade. Grof in lovec ležita zmečkana pod skalovjem.

Drugega dne podajo se grajski hlapci in lovci iskat grofa. Blizu vrazje peči zaslišijo grozno pasje tuljenje. Hitijo gledat, kaj bi bilo. Bila sta grajska psa, ki sta s tacami odkopavala kamenje. Odstranili so kamenje ter našli dve popolnoma zmečkani trupli. Le po meču so spoznali, da je eden njih gospod.

Za grofom ni nikdo žaloval. Na njegovo grofijo je prišel njegov stričnik, pravičen gospod, ki je ljubil vse svoje podložnike.

Kristinin oče je pod hčerkino skrbno postrožbo čez dva meseca okrevl. Kmalu

na to se je Kristina omožila ter v srečnem zakonu dočakala visoko starost.

O vražji peči pa so pravili ljudje, da so videli dve črni mački, ki sta se ujedavali ob pol noči. Iz nosa in oči švigal jima je ogenj. Bila sta grof in lovec.

Listnica uredništva.

Sv. Urban pri Ptuj: Gospodje sami želijo, da takih dopisov ne sprejemamo. Oprostite torej! — Št. Ilj pod Turjakom: Smo izročili uredništvu „Slov. Gosp.“ — Vogričevci: Bomo porabili. — Teharje: Ali ni nobene pomote? Prosimo pri takih rečeh izrecnega potrdila.

Cerkev Matere Milosti v Mariboru.

Naša dolžnost nas veže, da spet nekaj omenimo o naši Marijini Cerkvi v Mariboru. Kar smo zaupali, smo dosegli: Že imamo v cerkvi nov altar in prestol za čudodelno podobno Matere Milosti, ki se nam zelo dopadata. Ker je vsa stavba bila že v začetku sv. Antonu Pad. in sv. Filomeni v posebno varstvo izročena, sta oba čudodelna svetnika dobila v novi cerkvi vsak svoj altar — vendar še tema manjka lepih nastavkov. Te nastavke hočemo kakor hitro mogoče poskrbeti. Enako mis-

limo na nov sv. križev pot, če nas naši družniki s svojimi prispevki ne zapustijo. Ker naša družba šteje blizu 66.000 udov, bilo bi nam veliko pomagano, če bi družniki vsaj še enkrat v življenju svojo dolžnost storili. Čim zvestejši so v svojih milodarib, tem hitreje bomo napredovali v kinčanju cerkve Matere Milosti. Nove družnike še vedno radi sprejemamo.

Frančiškanski samostan v Mariboru,
dne 21. avg. 1902.

P. Kalist Heric,
gvardijan in župni upravitelj.

Svoji k svojim!

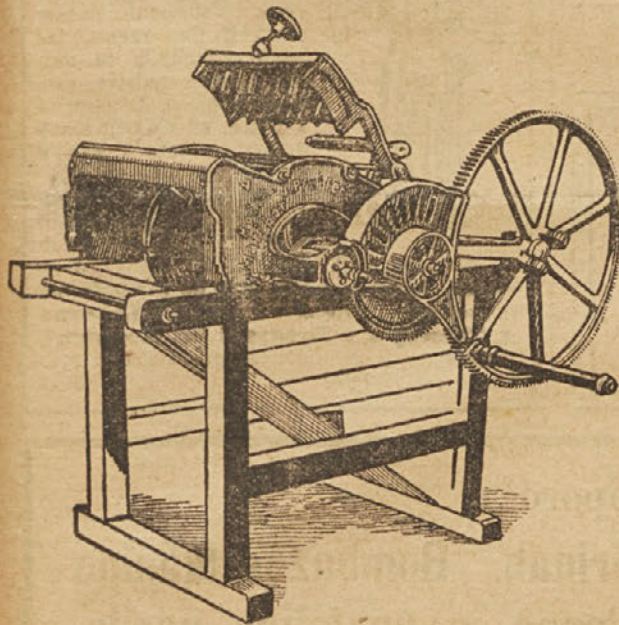
Svoji k svojim!

Prva narodna tovarna kmetijskih in poljedelskih strojev

Josip Pfeifer-ja v Hočah pri Mariboru (Štajersko).

Mlatilnica (Cerilica).

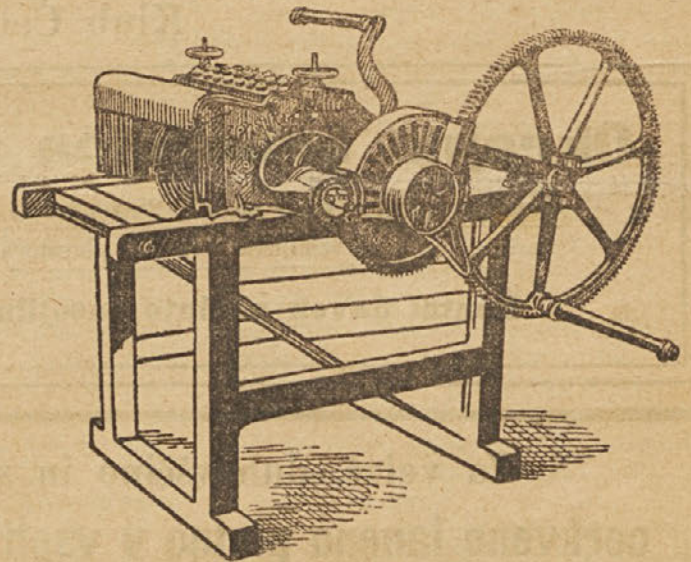
S samo vzdigajočim pokrivalom k varstvu proti nezgodi ako les ali kamen vedno v mlatilnico ne pride. Za gonitbo z roko zadostujeta 1—2 osebi. Za vitelj se kolo prestavi nižje in zadostuje 1 slabjši konj. — Rudeče medeni ležaji imajo prednost.

Cena 130 kron.

Ročna mlatilnica.

Ta slika predstavlja ročno mlatilnico, katera je zaradi njene trpežnosti, vsled izvrstne konstrukcije in zvestega dela skozi leta sem od g. kmetovalcev najbolj vpeljana. To z veseljem spričuje istina, da če v eno občino ena takih mlatilnic pride, se naroči v kratkem času še več ravno takih, kar dokazujejo tudi mnoga pohvalna spričevala. — Boben mlatilnice je mahalni, kateri dostavlja mahalno kolo. Osišče je jekleno in se vrti v rudečih medenih ležajih. Boben se s stranskimi vijaki lahko prestavlja kakor je potrebno. Zobje so štiri-voglati, ki izvršujejo čisto mlat. Kolesa so proti nezgodi zelo dobro zakrita. Vse te prednosti zedinjene, omogočijo, da mlatenje lahko izvršujete 1—2 osebi.

Več kakor
200 spričeval

od gospodov: častitih nadžupnikov, župnikov, veleposestnikov in posestnikov potrjujejo te velikanske prednosti mojih strojev.

Cena 116 kron.

== Jamči se eno leto. ==

Vitelj za enega konja v zvezo mlatilnice (cerilice)

z osjo od vitelja do mlatilnice 7 metrov v dolgoti. En srednji konj ali vol zadostuje celi dan za gonitev mlatilnice v mlatitvi.

Jamči se eno leto.

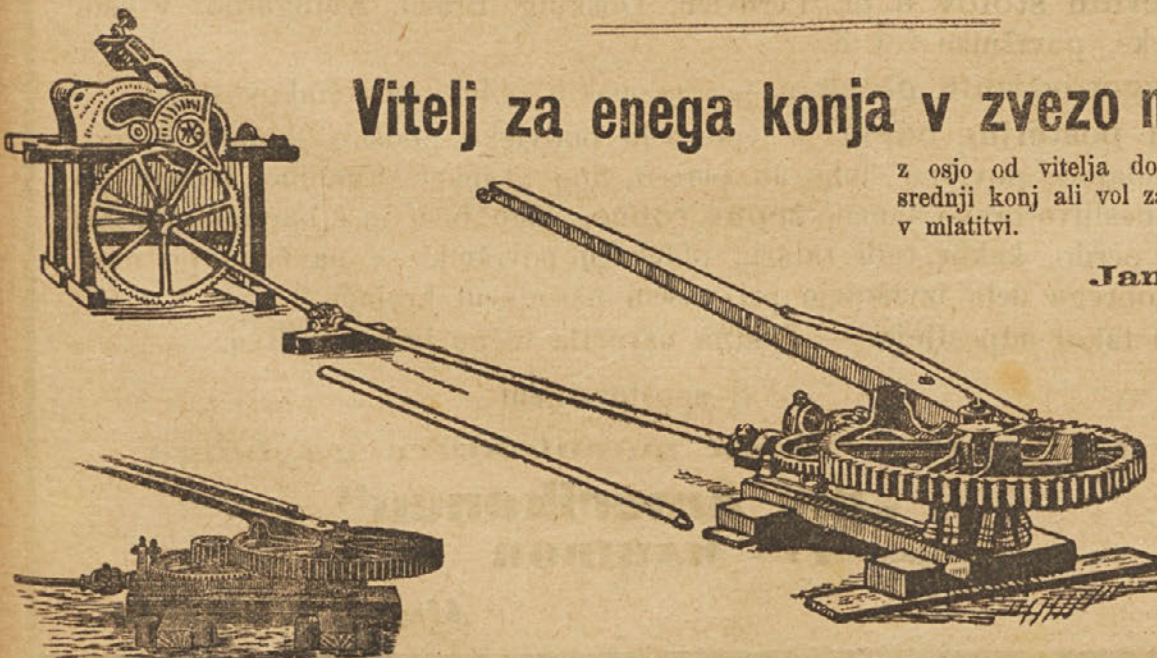
Ta cela garnitura z navadno mlatilnico

138 gld. (276 kron),

z mlatilnico (cerilico) 145 gld. (290 K).

Močnejši vitelj za dva konja
90 gld. (180 kron).

Vitelj brez vsega lesa
20 kron ceneje.

Advokat

dr. Franc Ksav. Poček

naznanja uljudno, da je otvoril svojo

pisarno

v Ljubljani na Starem trgu št. 30, II. nadstropje v hiši gospe
Marije pl. Plautz tik postajališča električne cestne železnice na
Sv. Jakoba trgu. 21 1 - 1

Veliki koncert

umetnice na goslih gospice Marice Herites iz Prage

ki se bo vršil

v nedeljo, 1. oktobra 1905

ob 8. uri zvečer v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Mariboru.

Vstopnina:

V parterju: Sedeži I. vrste 4 K, II. vrste 3 K in III. vrste 2 K; stojišča 1 K,
za dijake 60 h. — Na galeriji: sedeži 1 K, stojišča 60 h.

Čisti dobiček se porabi v dobrodelne namene.**Klub Čehov v Mariboru.**

Okrajna hranilnica v Kozjem

obrestuje hranilne vloge po 4 K 25 v od 100 K in daje posojila
na zemljišča proti 5% obrestovanji.

22

Rentni davek plačuje posojilnica sama.

1-3

Ponos vsake gospo-
dinje je dobra kava.

Kathreinerjeva
Knolppova sladna kava

se ne bi smela pogrešati
več v nobenem gospe-
dinjstvu, kadar se na-
pravlja kavina pijača.

...
Zahtevajte leslavirne zavoje
z imenom KATHREINER.

Popolno prepričanje, da imajo lekararja
Thierryja kapljice in Centifolio mazilo

pri vseh notranjih bole-
nih, influenci, katarju,
krčih in vnetjih vsake
vrste, oslabeleostih, slabem
prebavljanju, ranah, te-
lesnih poškodbah itd. naj-
bolj uspešno sredstvo, vam
lahko napravi, da naročite
kapljice, ali na željo samo
poštne prosto knjigo, v
kateri je na tisoče origi-
nalnih zahvalnih pisem.
12 malih ali 6 podvojenih
steklenic 5 K; 60 malih
ali 30 podvojenih steklenic 15 K. — Dva
lončka centifoliomazila 3 K 60 v s poštino
in zabojem. Prosim naslovite: „Lekarna
A. Thierry-a v Pregradi pri Rogatcu“.
Ponarejalci in še enkratni prodajalci se sod-
nijsko zasledujejo. 1-5 18

Za veleč. duhovščino in samostane se priporoča
cerkveno laneno platno v vseh potrebojočih širinah. Bombažne tkanine
in pravo Rumburgarsko laneno platno za telesno in posteljno perilo.

Velika izbira črnih štofov n. pr. Peruvien, Dosking, Brasil, Kamgarnov v vsih
kakovostih za talarje, obleke, površnike i. t. d.

Velika zaloga izgotovljenih oblek n. pr. salonskih oblek, površnikov i. t. d.

Fine Atlas-Satin posteljne odeje, z lepo belo podvleko podšite, komad 3 gld.
do gld. 3.50; k odeji spadajoče površne rjuhe ali prti iz fine „Linzer“ tkanine, komad po
gld. 1.70 do 2 gld. — Zanesljivo pravo lanene žepne robce, čisto bele in z barvanimi robci.

Telesno, posteljno perilo, kakor tudi talarji, obleke in površniki se na željo po meri
pod popolnim jamstvom dobrega dela izvršujejo pri našem narodnem krojaču.

Vzorci se na željo takoj odpošljejo. — Poštna naročila točno in zanesljivo.

S spoštovanjem

tovarniška zaloga manufakturnega blaga

„pri Amerikancu“Grajski trg 2 — **MARIBOR** — Grajski trg 2**Alojzij Gniusek.**

19 5